
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**

Giáo Lý Bốn Đé

<blockquote>Kalama tri ân cô Hồ thị Vui ghi chép.</blockquote>

[26/12/2022 - 02:34 - vuihtv]

Nhật tụng Kālāma – Kinh tạng trích diễm

Kinh Giáo lý Bốn Đé - 25/12/2022

Hôm nay chúng ta học về bài tiếp theo, đó là bài Bốn Đé. Bài này chúng ta đã nghe một lần rồi, trong kinh Chuyển pháp luân đã giảng rồi. Chúng tôi biết nhưng vẫn nhắc lại thành bài kinh riêng. Đoạn này trích trong Đại kinh Đại Bát Niết Bàn. Tại sao ở đây nhắc lại? Bởi vì ở đây có điểm nhấn mạnh: Chính Thế Tôn Ngài cũng nhìn nhận, bản thân Ngài thành Phật nhờ giác ngộ Bốn Đé. Không như nhiều người Việt Nam hiểu lầm: Thỉnh văn chứng thánh bằng cách chứng ngộ Bốn Đé, Độc Giác chứng ngộ Duyên khởi. Nhưng trong tạng A Tỳ Đàm nói: Không. Kinh điển Nam tông nói rằng: Bốn Đé & Duyên khởi là vấn đề mà bất cứ vị nào chứng thánh đều phải thông tỏ rồi mới chứng thánh. Đương nhiên thông tỏ có 2 cách:

1. Thông tỏ của vị Chánh Đẳng Chánh Giác, Phật tử Như Lai.
2. Thông tỏ kiểu Thỉnh Văn

Là sao? Rồi, các vị nghe nè.

1. Trong rừng có con đường đi ra, ông tiên sĩ sinh vật ở ông thấy con đường đó 2 bên có cây cỏ, hoa lá, chim muông, thú vật, côn trùng, các loại nấm, các loại táo, các loại rong; Ông biết hết, bên cạnh chuyện biết con đường đường đó tới ngã 3 quẹo phải hay quẹo trái hay đi thẳng, ông biết; Ông biết luôn, bao nhiêu thứ trên đường đó luôn: Trên đường đó có bao nhiêu trạm kiểm lâm, vị kiểm lâm bao nhiêu tuổi, ông người Nhật hay người Pháp, cây súng trên tay ông hiệu gì, ông xài đèn pin của Nhật hay của Đức, ông có con chó săn thuộc giống chó gì,... ông biết hết. Có nghĩa là bên cạnh chuyện ông thông tỏ con đường ra ông biết tất tần tật, tuốt tuồn tuột mọi thứ trên con đường đó, trong khu rừng.

2. Trường hợp thứ hai là các em hướng đạo sinh. Mấy em hướng đạo chỉ biết đi ra, từ điếm này ngay chân tháp đi thẳng bao nhiêu km, gặp ngã 3 có dấu mốc gì, mình mới quẹo phải hay quẹo trái, đi một đôi thì sẽ gặp ngã tư, đi hướng nào, đi thẳng hay quẹo phải hay quẹo trái. Thí dụ vậy. Đó là mấy em hướng đạo.

Sau cùng, mấy em hướng đạo và vị tiên sĩ đều gặp nhau ngoài bìa rừng.

Điểm giống nhau của 2 đối tượng này: Ông tiên sĩ và nhóm hướng đạo sinh cùng biết đường đi ra, hiện cả 2 đều ở ngoài khu rừng, giống nhau chỗ đó.

Tuy nhiên, nó khác nhau chỗ này: Chuyện mấy em học sinh ra khỏi rừng được nhờ người lớn hướng dẫn đủ điều. Mấy em biết đường, biết mới đi, nhưng cái biết đó do người khác chỉ cho. Và ngoài con đường đó ra, cái biết của mấy em về khu rừng có em biết nhiều có em biết ít, có em biết mớ mớ, trên đường đi ra có mấy loại nấm ăn được, ngoài mấy loại nấm ăn được là mấy em hoàn toàn mù tịt về trăm ngàn thứ nấm khác, trên đường đi ra mấy em có thấy một vài lần nai, thỏ, thỏ, chồn,

nhím, cáo thì mấy em biết mấy con đó, còn mấy con gì ngộ ngộ là mấy em không biết; Thí dụ, thả qua rừng Úc mà gặp mấy con meo-két, mấy con Kangaroo, cáo mỏ vịt, hổ Tamanisa gì đó là khỏi biết luôn.

Cho nên, điểm khác nhau và giống nhau giữa một vị đệ tử và bậc Đạo sư.

Nhưng điểm chung là cả 2 đều phải biết rõ những điều sau đây:

1- Biết rằng Mọi hiện hữu ở đời là Khổ - đó chính là Khổ Đế.

Bất cứ cái gì có Sinh có Diệt (nói theo A Tỳ Đàm)/ có Sinh, có Già, có Đau, có Chết (nói theo tạng Kinh), cái gì có Sinh, có Trụ, có Diệt cái đó là Khổ. Bởi vì Khổ có 2: Khổ cảm giác, khổ bản chất.

- Khổ cảm giác = khỏi nói rồi, khổ thân, khổ tâm, là khỏi nói rồi.

- Khổ bản chất = Tất cả những gì bất trắc, bất toàn, cái đó gọi là Khổ hết.

Bất toại là khổ cảm giác. Bất trắc bất toàn là khổ bản chất. Mọi hiện hữu trên đời là khổ. Cái đó là sự thật đầu tiên là Mọi hiện hữu trên đời là Khổ. Sự thật đầu tiên có tên gọi là Khổ Thánh Đế.

2- Sự thật thứ 2 vị Thánh phải biết để chứng thánh: Bất cứ mình thích gì là thích trong khổ; thích trong khổ là đầu tư thêm khổ khác.

Cho dù mình có thích thiên định, thần thông, hay là mình có thích cảnh trời, tiên giới, thiên đường, hạ giới nhân gian, mình thích làm vua tướng công hầu, thích giàu, thích đẹp, thích giỏi, thích thông minh, thích nổi tiếng, thích quyền lực, thích ăn ngon mặc đẹp, mùi thơm, vị ngon,... Tất cả những cái đó đều là thích trong cái khổ hết; Vì sao? Vì trong đó có cái là khổ bản chất có cái là khổ cảm giác. Có cái nó là bất toại, có cái nó là bất toàn = không bền, không viên mãn như ý mình muốn; Bất toàn, bất trắc. Bất trắc = Có đó rồi nhưng mà khó lường lắm.

Sự thật thứ hai: Mọi cái thích đều là nhân sanh khổ. Thích cái gì cũng là thích trong khổ. Hễ có thích trong khổ là tạo ra khổ khác.

3- Sự thật thứ 3: Muốn hết khổ đừng có thích nữa. Sự vắng mặt cái thích đó chính là Diệt Đế.

Trong kinh nói: Ái tận là Niết Bàn. Ái tận là Diệt đế. Có câu kinh đó.

Cái thứ ba là Muốn hết khổ đừng thích nữa, nhưng nói suông không được; Muốn hết khổ đừng có thích nữa, nhưng mà cách nào hết khổ đây? Đó là Thánh đế thứ tư.

4- Thánh đế thế tục, đó là: Luôn luôn sống trong 3 nhận thức vừa nói trên:

- Nhận thức đầu tiên: Mọi hiện hữu là khổ

- Nhận thức thứ hai: Thích cái gì cũng là thích trong khổ.

- Nhận thức thứ ba: Muốn hết khổ đừng thích nữa.

Luôn luôn sống và hành động bằng 3 nhận thức đó = sống theo Bát chánh đạo. Tinh thần đó, lý tưởng Bát Chánh Đạo đó là Đạo đế- Con đường dẫn đến Diệt đế, Con đường dẫn đến sự chấm dứt đau khổ.

Đối với Bốn Đế, vị chứng thánh thấy được điều sau đây:

- Thứ nhất: Khổ đế là cái cần phải được nhìn thấy, cần phải được nhận diện, cần phải được nhận thức, cần phải được thông tỏ.

- Tập đế là cái cần chấm dứt, cần phải đoạn trừ.

- Diệt đế là cái cần chứng ngộ

- Đạo đế cần hành trì, cần phải được tu tập.

Bốn trí này được gọi là Saccañāṇa.

- Trí đầu tiên, biết Khổ, Tập, Diệt, Đạo là cái gì = Saccañāṇa.

- Trí thứ hai, biết việc phải làm đối với Bốn Đế = Kiccañāṇa.

- Khi mà vị đó chứng Sơ, Nhị, Tam, Tứ Quả, vị đó có trí thứ 3 - Katañāṇa: Biết rõ Khổ đế đã ta được nhận diện, Tập đế đã được ta đoạn trừ một phần hay toàn phần; Diệt đế đã được ta chứng ngộ một phần hay toàn phần; Đạo đế được ta hành trì toàn phần hay chỉ một phần.

Bốn trí này chỉ có ở bậc Thánh từ Sở Quả trở lên. Xong chưa?

Sợ dĩ chúng tôi trích lục lại nội dung này, ở chỗ này thêm một lần nữa là để chúng tôi giúp cho một số đồng người Việt Nam hiểu lầm là Phật Quả Chánh Đẳng Giác – Vô Thượng Bồ Đề - A Nậu Đa La – Tam Miệu Tam Bồ Đề không mắc mớ gì Bốn đế là sai. Bởi vì chính Thế Tôn trong kinh Đại Bát Niết Bàn (<https://www.budsas.org/uni/u-kinh-truongbo/truong16.htm>) – Trường Bộ, Ngài cũng xác nhận: Này các tỳ-kheo, do tham ái, vô minh rồi ren nhiều đời như bụi cỏ dại, cho nên chúng

sanh, trong đó có ta và các người, lăn trôi luân hồi trong lục đạo ngũ thú. Cho đến khi nào Bốn Thánh Đế được thông tỏ, được chứng ngộ rõ ràng thì khi ấy mới không còn sinh tử nữa.

Và tôi nhắc lại. Cái biết chúng ta hôm nay, về Duyên khởi, về Bốn đế chỉ là cái biết vay mượn; Vay mượn từ kinh sách, từ những gì mình đọc, những gì mình nghe; Cái biết đó tạm thời giúp chúng ta hôm nay tạm thời giúp ta an lạc nhất thời, giúp chúng ta bớt ngộ nhận nhưng nhất thời thôi. Vì sao? Là bởi vì cái biết chúng ta chưa đủ cắt đứt phiền não.

Như tôi nói rất nhiều lần.

Quý vị nghe tôi nói xấu các vị, các vị rất là giận, các vị đi hỏi người khác: Không, ông Toại Khanh không có nói xấu, mình nghe lòng mình hơi vui vui nhưng cũng có cái gì đó nó hơi ngợ ngợ, biết đâu người này họ muốn cho êm xuôi họ nói vậy thôi; Cuối cùng mình chạy về hỏi má mình, má mình là người mình tin nhất; Thì má nói: Không có, ông không nói gì con hết; Mình thêm niềm tin, mình cũng cố nhưng nói vậy chứ vẫn ngợ ngợ; Chắc má muốn mọi chuyện êm, chìm xuống luôn. Cuối cùng rồi, mình đi tìm cho được clip, video quay buổi pháp thoại tận mắt mình nhìn mình nghe buổi pháp thoại đó. Đứng ông có nhắc nhưng cách nhắc của ông, ngôn từ ông sử dụng nó làm một số người hiểu lầm, hoặc những kẻ ác ý vin vào đó để diễn dịch, xuyên tạc, bóp méo sự thật; Đến lúc mình coi video clip này mình mới, "À". Lúc đó mình mới thực sự hết giận. Còn đảng này mình đi hỏi bạn bè, hỏi mẹ, hỏi bố, hỏi anh, hỏi chị,... toàn người mình tin tưởng, thương quý không nhưng nói vậy chứ không thể nào 100%. Đợi lúc coi clip, hoặc hình ảnh nhờ chuyên gia xác định coi phải Photoshop không. Thí dụ như vậy. Chứ còn đảng này, chỉ nghe, chỉ nhìn một chiều, chỉ 1, 2 lần thì nó chưa có tới đâu hết;

Ở đây cũng vậy.

Bốn Đế, 12 duyên khởi, 37 Bồ Đề phần tất cả những cái này mình học cho biết, rồi phải đưa vào thực tế hành trì, hành trì thực tiễn; Chứ còn chỉ cầm đầu học thì sao?

Các vị trong room biết chữ selfie không? Việt Nam dịch là tự sướng, chữ đó tôi thấy hơi kỳ; theo tôi một là tôi giữ nguyên chữ selfie; còn hai là tôi dịch: Hình ảnh tự chụp.

Selfie từ chữ Self = Chính mình, tự mình, bản thân, đích thân.

Phàm phu mình khi mình tu tập Bốn niệm xứ + Kiến thức giáo lý; Nghe cho kỹ chỗ này nha, chỗ này quan trọng; Có học giáo lý đem đi áp dụng việc hành trì niệm xứ thì mình mới soi rọi cái gọi là Tôi, Ta chỉ là sự ráp nối.

Nói về thân xác = Sự ráp nối của Đất, nước, lửa, gió, của mấy chục Sắc pháp.

Nói về Danh pháp = Nó là sự ráp nối của 4 thứ: Thiện- ác- buồn- vui.

Đó là trên lý thuyết.

Tuy nhiên, tôi mới vừa nhắc chữ Selfie. Cũng cái máy chụp hình, cũng cái phone đó người ta thấy mình giơ lên người ta tưởng mình chụp cái trước mặt; không. Mình tự chụp mình. Đây cũng vậy. Coi chừng. Coi chừng; không học giáo lý cẩn thận, khi tu tập Tuệ quán, cái mình quan sát chỉ là selfie thôi = Tức là mình nhìn mọi thứ qua bản ngã của mình.

Như tôi kể hoài chuyện anh chàng nhà quê, lần đầu tiên thấy gương soi, ảnh thích lắm. Ảnh đi ra chợ ảnh bán lúa, ảnh thấy gương soi ảnh thích lắm. Ảnh mới mua về. Ảnh quý đến mức, ảnh sợ vợ con làm bể, ảnh giấu trên mái lá, bữa nào thấy nhà vắng vắng ảnh bắc cái thang leo lên, đem cái gương ra soi; Ảnh coi, thích quá, sao trên đời có cái vật gì nó lạ như vậy. Cô vợ, đàn bà mà, tò mò dữ lắm; bữa đó đi chợ về sớm tình cờ thấy anh chồng bắc thang lên sẫm soi gì mà nghe thấy mình ông tuột xuống ông dẹp cái thang liền; Bả nghi rồi. Chắc một giấu tiền riêng, hay hình ảnh bồ bịch gì đây; Bữa đó canh chồng đi làm, bả bắc thang leo lên, bả mới lục lục, bả moi ra cái gương "trời ơi con nhỏ xấu hoắc mà ngày nào ông cũng lên ông nhìn". Các vị thấy không? Nhưng mà bả không biết con nhỏ xấu hoắc đó là bả. Khô vậy đó.

Cho nên, mình nói mình tu Tứ niệm xứ chứ thật ra coi chừng mình selfie = thay vì chụp cái phía trước, cái bên ngoài, mình bèn điều chỉnh chế độ, chia ngược lại chụp chính mình.

Cho nên, nó mới xảy ra chuyện này: Thay vì mình thấy đây là Danh, Sắc- do Duyên mà có, có rồi phải mất. Ở đây mọi sự có rồi phải mất = Vô thường; Cái vô thường ấy do duyên tác động, thúc đẩy, không có ai điều chỉnh hết trơn = Vô Ngã; Chính cái lực đẩy = Khô; Lực đẩy ngoài ý muốn = vừa là Khô vừa là Vô Ngã.

Trong Chánh tạng ghi rất rõ, Patisambhida ghi rất rõ:

- Khayatthena aniccarn = Do sự biến diệt có rồi mất nên gọi là Vô Thường.

- B...tthena dukkham = Sự thúc đẩy của các duyên, ngoài ý muốn của mình, sự thúc đẩy đó được gọi là khổ; Ở đây không có gì khó chịu, đau đớn hết; Sự thúc đẩy đó gọi là Khổ.

Cho nên, chữ Khổ = Dukkha = Không hề có nghĩa suffers hay là pain trong tiếng Anh mà nó có nghĩa là Dukkha = Không trụ lâu, Du = Xấu, Kha = Trụ, tồn tại.

Dukkha= cái gì không trụ lâu. Nếu nói như vậy bản thân chữ Dukkha bao hàm ý vô thường. Đồng thời, nó do duyên thúc đẩy không do ai điều chỉnh sắp xếp an bài hết, cho nên nó là Vô Ngã. Hễ cái gì vô thường thì khổ. Cái gì khổ thì cái đó vô ngã.

Mình nhìn Danh Sắc, pháp nội phần hay ngoại phần mình nhìn bằng cái nhìn khách quan, nhìn nó giống như một người đứng bên bờ nhìn nước chảy, nó trôi, biết đây là rác, là hoa, là lá, xác động vật chết trôi, đây là mảnh ván; KHÔNG CAN THIỆP, KHÔNG THAM DỰ, CHỈ LÀ KẼ BẰNG QUAN ĐỨNG NHÌN thôi.

Đằng này, mình học ba mớ thêm Thân kiến mạnh, Vô minh mạnh, Ái mạnh; Rồi sao nữa? Tu bằng cách Selfie = Tôi đang nhìn Danh Sắc của Tôi; Chánh niệm Của Tôi bây giờ tốt hơn; Trí tuệ Của Tôi bây giờ tốt hơn, mấy người xung quanh tôi không ai bằng Tôi, Không ai hiểu lý Vô ngã bằng Tôi, không ai buông bỏ bằng tôi, không ai xả ly bằng tôi, không ai gần giác ngộ bằng tôi; Quát một đồng Tôi. Nhớ cái đó. Cái đó rất quan trọng. Cho nên, mình nói mình tu thiên, toàn Selfie hết. Mà nó hay ho, quý giá gì mà ôm hoài cho khổ? Các vị tưởng tượng đi.

Cố tình đi tìm cái tôi trong hình hài tang thương này; Cố tình đi tìm cái tôi trong cõi trần gian nó giống như ránh chạy quốc tịch Iraq, Afghanistan, Châu phi, Pakistan. Xác định quốc tịch ở nơi mình không đáng có mặt.

Tôi nói không biết bao nhiêu lần. Chỉ người sống chánh niệm mới mấy chỗ này.

Họ cứ thắc mắc hoài: Cuộc đời vui quá vui mà tại sao trong kinh nói Khổ? Chỉ có anh sống chánh niệm mới biết. Ngồi yên đi, thẳng lưng lên, bắt đầu theo dõi hơi thở. CHỈ THEO DÕI, KHÔNG CAN THIỆP, KHÔNG ĐIỀU KHIỂN, thì trong vòng 15, 20 phút các vị nghe bắt đầu thấy vấn đề nảy sinh, phát sinh. Nó đâu chỗ này, nhức chỗ kia, nhột,.. chưa kể mấy người bụng to ngồi là bình thường mình không nhớ mình bụng lớn, nhưng người bụng lớn khi họ ngồi ít lâu họ mới biết họ bụng to. Họ biết bao nhiêu vấn đề trong cơ thể; tôi chỉ kể vắn tắt cái bụng thôi, tại vì bụng tôi to. Bao nhiêu cái khổ của thân lúc đó mới xì ra.

Chưa kể, ngồi thiền xứ nóng thì ngồi lâu nó lòi cái khổ, rồi nó lòi cái bất tịnh: Nó đổ mồ hôi, có người có mùi. Lúc đó mình mới biết: À, thì ra cái thân này, nếu bấm nút on/off thành sương khói hoặc thân khác mới tỉnh, thì mình bấm liền mình đổi liền; Chẳng qua là bấm không được, cho nên mình ránh curu mang, mình gồng gánh nó. Và cái ránh nhiều năm nó thành ra sự chấp thủ; hỏi đầu mình ránh vì bỏ không được thì ránh gánh; Tới lúc lâu ngày mới nảy sinh ăn ngon, mặc đẹp, chăn êm, nệm ấm, quần là, áo lụa,... chứ nếu mình tưởng tượng chân mình bị vết thương rỉ máu, chảy nước vàng, thì các vị có can đảm lấy nguyên tấm vải lụa đắt tiền quấn nó không? Chân mình mình thương nó thiệt, nhưng nói vậy chứ ai mà không đau lòng khi lấy nguyên tấm vải lụa quấn cái chân mủ máu, nước vàng rỉ ra. Mình không đành lòng. Mình lấy vải gì cũng được, nhưng đặc biệt tấm vải lụa đắt tiền, tấm vải xịn, bất cứ vải gì trên đời này quấn vô mình không cam tâm. Vì sao? Vì gớm quá. Mình không thể nào lấy cái sang, cái sạch mà quấn vô cái dơ hết.

Đây cũng vậy.

Khi mình thường trực sống trong nhận thức: Thân này đau khổ, bất tịnh, mong manh. Chỉ một trong 3 cái đó thôi là mình đủ nản rồi. Đau khổ = quá nhiều vấn đề.

Tin buồn mà tôi phải nhắc lại: Nếu các vị tiếp tục sống năm nay các vị 40 thì 30 năm hoặc 40 năm sau các vị phải ra đi với hình hài đau nhức, tê mõi, hôi hám, xấu xí. Đau đớn, xấu xí, hôi hám nếu các vị sống lâu còn chết yểu thì thôi. Nói vậy chứ chết yểu chắc gì không bị 3 cái đó. Cũng là hôi hám, đau đớn, xấu xí. Hiem người nào chết ngó coi được lắm. Mà dầu cho các vị có giữ đẹp 100% thì tôi nói thiệt, dầu bạn trai/gái, vợ chồng, cha mẹ, con cái,...đi nữa mà mình xác định nó tắt thở rồi rờ cũng ngại. Thương quá cũng có người nhào tới nhưng nhào chút không có nhào hoài được; Nói

thương nhớ nhưng thử đêm hôm chỉ có mình với cái xác người mình thương nhứt mình có ngại không?

Nãy giờ quý vị tưởng tôi lạc đề. Không. Nãy giờ tôi muốn nói cái gì? Nãy giờ tôi nói 2 đề: Khổ Đế & Tập đế.

Khổ đế = Bất cứ sự hiện hữu nào; Tập đế = Bất cứ sự đam mê nào trong sự hiện hữu đó, dầu đó là bản thân mình hay ngoài mình.

Các vị trong room rất ngạc nhiên, tại sao có cái ngoài mình? Có chứ. Tại vì sao?

Mình = 6 căn (mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý), đúng không? Bỏ 6 căn còn gì là mình không? Không. Bỏ 6 căn ra, không còn gì là mình hết. Mình chỉ là 6 căn. Mà 6 Căn chỉ được gọi là 6 căn khi nó nhận biết 6 trần. Nếu có 6 căn mà không nhận biết 6 trần chỉ là xác chết thôi. Căn thứ 6 là khỏi nói rồi, tất thờ ý căn là mắt, đúng; Nhưng mây căn đầu như mắt, tai, mũi, lưỡi lúc đó nó còn nằm chần dằn đó nhưng mà Thần kinh thị giác, thính giác, vị giác, khứu giác, xúc giác ban hành hết, mất hết rồi; phải có tâm thức nương gá vào thì nó mới có.

Thức có 1 = Cái biết; Cái biết nào dựa vào thần kinh thị giác biết hình hài, màu sắc = Nhãn thức.

Thức nào dựa vào lỗ tai đón nhận âm thanh, tiếng động, thức đó được gọi là Nhĩ thức;

Cho nên, trong Chánh tạng đức Phật dạy: Nay các tỳ -kheo, các thức do duyên nào có thì chúng được gọi tên tùy thuộc theo cái duyên ấy. Thí dụ, do có cảnh sắc, do có cái biết của cảnh sắc mới gọi là Nhãn thức; Do có âm thanh tiếng động & cái biết âm thanh tiếng động, cái biết ấy được gọi Nhĩ thức.

Thức chỉ có 1, sở dĩ chia thành 6 vì nó dựa vào cái gì? Nó dựa vào cái gì để nó làm việc thì tùy thuộc điểm tựa đó mà nó có mang tên khác nhau. Nhớ nha.

Cho nên, hễ nói tu tập Niệm xứ là mình quán chiếu trong và ngoài: Biết rằng 6 căn này là vô ngã, vô thường. 6 trần cũng Vô ngã, vô thường. 6 trần = Đối tượng của 6 căn. Không có 6 trần thì làm gì có 6 căn; Nếu không có 6 trần thì 6 căn không cần thiết. Nếu không có 6 căn, 6 trần thì không có 6 thức. 3 cái này nó không có rời nhau.

Trong room nhiều người đang hoang mang: Ủa, sao kỳ vậy, nó chỉ có khi tôi biết? Đúng. Thí dụ, người ngồi kế bên trên máy bay, cách mình chỉ có đồ gác tay thôi, nhưng họ với mình là người xa lạ, trong khi đó mình ngồi kế bên đây mình ngủ hoặc mình coi phim coi tivi trước mặt, hay mình móc phone ra bấm bấm, trên máy bay không có online không có wifi nhưng mình móc phone ra coi album mình hay mình làm việc gì offline trên ipad, laptop; Thì lúc mình tập trung làm việc đó thì người bên cạnh không tồn tại. Bản thân họ tồn tại cho họ, họ tồn tại cho người nào biết, nghĩ tới họ. Riêng với mình, lúc bấy giờ người bên cạnh có cũng như không, người đó lúc bấy giờ có biến thành làn khói mình cũng hoàn toàn, không mắc mớ gì mình hết; tôi nhắc lại, người bên cạnh mình lúc đó họ có là làn khói biến mất hoặc người bên cạnh có khuấy mà khuấy mặt này họ ngồi giờ họ biến mất thì nó cũng giống nhau. Bởi vì mình không cần biết; lát sau, mình quay qua: ủa, chả đâu rồi ta? Lúc đó mình mới biết chả không còn nữa; Chứ còn khi chả ngồi bên cạnh mình mà mình không nghĩ tới chả thì chả không có.

Cho nên, mình thấy rõ ràng: Con đường giải thoát trong kinh dạy rất rõ nhưng khi mình không hành trì mình không có thánh trí giác ngộ.

Con đường đó trong kinh dạy rất rõ nhưng :

- (1) Mình không đủ duyên lành giải thoát.
- (2) Mình không chịu hành trì đúng theo lời Phật.

Thì lúc bấy giờ không phải con đường nó không có mà đối với mình con đường nó không có.

Hoặc là chén cơm, chén chè trước mặt mình, nó đang hiện hữu, nó đang tồn tại, mà mình chỉ lấy mắt mình nhìn nó thôi thì lúc bấy giờ nó chỉ là hình ảnh, không phải là chén cơm ngon lành. Hễ nói tới ngon lành bắt buộc xài cái lưỡi, cái mũi; Phải có mũi, lưỡi mới gọi chén cơm ngon lành, thơm ngon, chứ còn nếu chỉ lấy mắt nhìn, lỗ mũi không làm việc, lưỡi không làm việc thì chén cơm đó chỉ là đẹp, xấu thôi; Nhớ nha. Chỉ có đẹp, xấu thôi; Nhớ cái đó. Còn muốn biết chén cơm nó cứng, nó mềm, nó trơn, nó mịn, nó nhám, thì bắt buộc phải xài Xúc giác. Chứ không thể nào mình thấy bóng bóng mình nói nó lóng thì phải nói thẳng là do mình tưởng tượng. Cái đó là tưởng tượng. Chứ còn cái biết chính thức, cái biết chính xác, cái biết đích xác như A Tỳ Đàm nói : Muốn biết tron,

mịn, nhám thô phải xài xúc giác. Còn mình lấy mắt mình nhìn là chỉ có đoán thôi, thấy nó bóng bóng thì đúng, nó bóng là nó láng, bóng là phải mịn thôi nhưng mà cái đó là đoán.

Nhiều người hiểu lầm.

Cách đây không lâu có cô học viên trong lớp A Tỳ Đàm chúng nói: cảnh vị có thể biết bằng mắt được, biết bằng lỗ tai, biết bằng mũi được; Cổ học A Tỳ Đàm giỏi. Tôi hỏi : Sao kỳ vậy? Cô nói: Mình nghe cái mùi quýt là bắt đầu mình chảy nước miếng rồi.

A Tỳ Đàm không nhìn nhận cái đó. Mình nghe mùi quýt, chỉ nghe mùi mình không có chảy; mà mình nghe, mình liên tưởng, nhớ lại cái mùi, cái vị của miếng quýt, của mùi quýt khi bỏ vô miệng; nó phải thông qua liên tưởng, hình dung, mà cái đó thuộc về cảnh pháp rờ; Mình phải nhớ lại ồi lần mình ăn, cái đó là mình nhìn; Còn muốn biết đích xác vị miếng quýt ra sao mình phải bỏ vô miệng mình. Còn mình chỉ nghe cái mùi người bên cạnh lột là chuyển qua công đoạn khác; Tức là từ nghe mùi chuyển qua cảnh pháp mới nhớ lại, nhớ cảnh vị cũ; Cảnh vị quá khứ cũng là cảnh pháp; Cảnh vị quá khứ, cảnh vị tương lai cũng đều là cảnh pháp. Nhớ nha. Tức là, phải biết bằng giác quan thứ 6, phải biết bằng ý thức, chứ không thể nào biết bằng tỷ thức, thiệt thức được; không được nha. Không được. Cho nên, cố hiểu lầm. Cổ nói: Con nghe cái mùi con cũng chảy nước miếng; hoặc con thấy người ta ăn me con cũng chảy nước miếng, là con chỉ lấy mắt con cũng biết được vị. Không, đừng hiểu lầm. Không có được. Lúc đó trong miệng quý vị không có miếng me nào hết.

Hoặc là mình ngồi mình nghe người ta nhai cái gì rốp rốp mình liên tưởng, mình cũng thèm. Thì âm thanh nó không thể biết cảnh vị được, mà nó nghe rồi nó mới bắt đầu đi qua công đoạn suy diễn, hình dung và liên tưởng; Chính cái suy diễn, hình dung, liên tưởng làm mình hiểu lầm. Mình tưởng mình biết được mùi vị bằng mắt, bằng tai. Nhớ cái đó.

Tôi quay trở lại.

Bốn Thánh Đế là gì? Bốn thánh đế là Bốn sự thật. Người phàm không biết Bốn Sự thật đó.

Tất cả cái biết của mình ngoài đời, ngoài giáo lý khởi nói rồi.

Cái biết của giáo lý thí dụ trong kinh giảng Tứ niệm xứ là gì, Bát chánh đạo là gì, Tứ diệu đế là gì, 12 Duyên khởi là gì. Cái biết đó của mình là cái biết của người photo, chụp hình thôi.

Cái biết của mình = cái biết đủ cắt đứt phiền não, gồm có 4 cấp.

Cấp 1: Sau khi hiểu Bốn Đế rồi, cái biết đó đủ để cho mình biết Niết Bàn là gì. Cái biết đó không phải là bằng sự vay mượn mà cái biết đó là bằng sự hiểu rõ, thông tỏ, tường tận, biết rõ Niết Bàn là cái gì; Vị đó biết rõ những gì thích ghét xưa giờ là hoàn toàn do ngộ nhận. Vị đó biết rõ không có cái tôi nào ẩn nấp trong thân tâm này; Thân tâm không là của ai, do duyên mà có mặt thôi. Cái đó bỏ được Thân kiến; Bỏ được Thân kiến vị đó bỏ luôn được hoài nghi: Không biết kiếp trước tôi làm gì, tôi ở đâu, sau này tôi làm gì, tôi ở đâu;

Trong khi người học Phật pháp, mới học thôi, chưa chứng, họ biết rõ: Do thiện ác quá khứ giờ mình có 6 căn này, mới có tám thân này. Thiện, ác, buồn, vui. Kiếp này mình tiếp tục thiệc ác buồn vui thì đời sau có hình hài khác tương ứng thiện ác buồn vui ấy. Chứ không có chuyện thăng Tèo nó chết nó đi đầu thai kiếp khác nó vẫn tiếp tục là thăng Tèo. Không.

Trong A Tỳ Đàm nói: Không bao giờ có cá thể nào hay cái gì mà nó đi từ đời này qua kiếp khác. Mà chỉ có trường hợp: Nhân quả đời trước tạo hình hài này. Trong hình hài này nó là kết quả của thiện ác đời trước nhưng nó không phải là hình hài của kiếp trước, trong hình hài này chúng ta chịu quả thiện ác của đời trước và tiếp tục tạo nhân thiện ác đời sau. Ở đời sau nó lại có hình hài khác nó chịu thiện ác của đời này, cứ vậy nó làm nên dòng chảy luân hồi. Ở đây không có một thăng Tèo, thăng Tí, con Lan, con Cúc, con Đào, con Yến, con Hương nào nó đi từ thân này qua thân khác kiểu như con chim mà nó đi từ lồng này qua lồng khác, từ khu vườn này qua khu vườn khác, từ khu rừng này qua khu rừng khác. Không có.

Nhiều lắm nó chỉ giống thôi. Thí dụ, đời trước tôi làm Đế Thích, Thiên thân, làm tiên nữ, tiên nam, kiếp này sanh ra, tôi cũng nhờ phước lành nào đó mà tôi cũng làm tiên nữ tiên nam, hình hài có thể giống giống; Nhưng giống không phải là 1. Similar not the same. Giống thôi, không phải là một. Nhớ nha. Cái đó rất quan trọng nhe.

Cho nên, Bốn đế là gì? Bốn Đế là Bốn Sự thật anh bắt buộc hiểu để anh không còn là phàm phu nữa. Tôi nói lại một lần nữa.

Phật pháp này của đức Thế Tôn chỉ dành cho 1 người duy nhất: Người nào chịu thấy rằng Mọi hiện hữu là Khổ. Người nào không có được nhận thức đầu tiên này có nghĩa là người đó không có duyên với Bốn Đẽ.

Bởi vì, nhận thức đầu tiên của Bốn đẽ là gì? Là: Mọi thứ là khổ. Khi anh thấy mọi thứ là khổ anh mới thấy chuyện tìm tòi cội nguồn đau khổ là cần thiết. Còn đặng này anh không chịu thấy anh khổ thì không có chuyện gì nói hết.

Cho nên, tôi đã nói : Trong 100 người Phật tử, để tránh mất lòng tôi không nói Phật tử nước nào tôi chỉ nói trong 100 người Phật tử, dầu các nước gom lại mấy nước Phật giáo tôi nghĩ nhiều lắm 1,2 là Phật tử đúng nghĩa thấy cái thân này là khổ thiết; Nghe cho kỹ nha. Thân này là khổ thiết, dầu nó có sướng, vui bao nhiêu nó vẫn nằm trong khổ. Vì sao? Nếu nó không khổ bản giác thì nó cũng lọt vô khổ bản chất. Nhớ nha.

Vị ấy thấy rằng: Dầu về cõi nào cũng chỉ là sự quẩn quanh. Chứ còn, tại sao tôi dám mạnh miệng tôi nói chỉ có 1 hoặc 2% Phật tử là Phật tử đúng nghĩa? Tại sao vậy?

Các vị thật lòng với mình, đừng có gian dối. Có gì đâu quê, ở nhà có mình không có gì đâu quê. Các vị tự hỏi lòng đi: Nếu bây giờ, các vị sống được 1000 tuổi, ngủ một đêm, sáng dậy thành người 18 tuổi, nam thì cơ bắp mà nữ thì 3 vòng đều perfect hoàn hảo hết, trong nhà băng có 50 triệu đô la nằm trong, sổ đỏ, giấy nhà đất coi như bạt ngàn; Mình có 80 mẫu ở toàn đất vàng không Quận 1, Quận 5, Quận 10, Quận 3, Đà Lạt, Nha Trang, Phú Quốc, Côn Đảo ở đâu mình cũng có đất hết, mình có 18 tuổi, mình biết mình còn sống 1000 năm, tình yêu, tiền bạc, quyền lực, sức khỏe, nhan sắc không thành vấn đề. Thì tôi xin hỏi nhỏ từng người: Liệu các vị có lý do gì đi tham dự khóa thiền? Có lý do gì đi học giáo lý? Có không? Tự hỏi mình đi. Tôi không nghe các vị nói gì đâu. Còn khuya.

Hôm nay là vì các vị buồn chồng, buồn vợ, buồn con, buồn cháu, làm ăn thất bát, rồi buồn chuyện tình duyên gia đạo, sức khỏe, tùm lum tà la bắt đầu nó mới bèn tìm tới đạo. Cái thứ đó chưa đúng là thấy Khổ đẽ.

Thấy khổ đẽ = Thấy mọi hiện hữu là gánh nặng. Thấy rằng: Tất cả cái gọi là hạnh phúc, đau khổ là do ngộ nhận. Những gì mình thích có giá trị rất tương đối. Là vì sao? Do tiền nghiệp mà mình thích cái đó, bèn thấy cái đó có giá trị. Các vị tưởng tượng. Ô chớ, các vị có lót Cashmere, lụa Hàng Châu, lụa Ý, lụa gì của Việt Nam.

Nghe cho kỹ.

Chính vì duyên nghiệp mình làm người nữ, bèn thích những thứ thuộc về phụ trang phụ kiện người nữ, chứ đực rửa đeo nguyên rồ ba cái phân son Chanel, Cartier, Hermes, Bvlgari mình không có màng; Nhưng mà tự nhiên mình ngủ dậy mình thấy râu rụng, trái khế mắt, đổi giọng tự nhiên nó khoái mấy cái đồ kỳ lắm. Rồi do nghiệp mình làm đàn ông mình thích thứ thuộc về đàn ông. mình là con heo mình thích những thứ thuộc về con heo, mình là con chó mình thích những cái thuộc về thế giới con chó, mình thuộc về con ruồi, con kiến, con ong, con mối,... mình thích thứ thuộc về thế giới của mình. Nghĩ tới đó mới nản. Những gì người Nhật đấm đười, mê chưa chắc người Pháp thích. Mà những gì anh chàng Thụy Sĩ khoái, đấm đười chưa chắc thằng Tây Ban Nha nó thích.

Mà, khoan. Có vụ này mới đười. Nói là thích nhưng chưa chắc tận đáy lòng thích mà do mình cảm nhận văn hóa mà thích. Tôi ví dụ, Việt Nam, mấy người sống nhiều năm nước ngoài hoặc có quốc tịch Việt Nam mà thường đi nước ngoài thì có nhiều khi trưởng giả học làm sang. Hồi đó hút thuốc rê giờ tự nhiên hút xì -gà, hút ống dzô, hồi đó giờ uống toàn rượu đế Gò Đen, Làng Vân không tự nhiên giờ bày đặt uống rượu Tây chai mấy ngàn, thật ra nó hôi rình, nó mặn chát, nó chua lét, nó cay xè, mà không có nó không giống ai, cho nó bằng chị bằng em. Thí dụ như vậy.

Rồi có rất nhiều và rất nhiều thứ, tận đáy lòng mình thích, hoặc thích mà không giải thích lý do, hoặc là thích do nhu cầu cơ thể, hoặc là thích do học đòi hoặc là thích do tác động xã hội. Nó khổ vậy đó. Khi có cái mình thích mình bèn dán cho nó cái nhãn hạnh phúc.

Còn Đau khổ = Chịu đựng cái mình ghét. Mà cái mình ghét nó cũng do tiền nghiệp, do khuynh hướng tâm lý, do môi trường sống.

Tại sao mình có cái thích thì nó cũng chính lý do mình ghét. HẸ CÓ CÁI THÍCH THÌ GHÉT CÁI NGƯỢC LẠI. Xong chưa? Còn cái thứ hai nữa. Do tiền nghiệp mà mình sanh ra trong hình hài nào,

trong môi trường xã hội, bối cảnh văn hóa, hoàn cảnh gia đình như thế nào mình bèn ghét một số thứ hoặc bèn thích một số thứ; Có những cái thằng Tèo nó ghét cay ghét đắng mà thằng Tí nó mê. Các vị thấy không? Ăn mắm, sầu riêng, nhiều người họ chịu không nổi;

Tôi biết có nhiều người họ nghiện mùi thuốc Bắc các vị có biết không? Nó nghiện nghiện lắm. Họ nghe ai sắc thuốc: Trời ơi, ai sắc thuốc vậy ta? Mà các vị biết, tôi nghe mùi thuốc Bắc tôi sợ muốn chết. Có một lần, tôi ra ngoài miền Trung, Phật tử thấy tôi xanh lè họ cho tôi uống; kỳ đó tôi uống 140 thang. Tôi ngán đến mức mà buổi trưa tôi đi tắm hoặc tôi ra gốc cây tôi thấy họ đổ xác thuốc mà tôi nhìn tôi muốn mưa luôn, nói vậy là các vị biết rồi đó, họ đổ dưới gốc cây làm phân. Mà mình ớn muốn chết luôn, mình nhìn xác thuốc mình nổi da gà; vậy mà có kẻ nó mê mới ghê chứ. Nó mê cái mùi đó. Nó hít hít : Ai sắc thuốc thơm quá vậy ta; Đó, thầy chưa?

Cho nên, cái thích của mình cũng do tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý, môi trường sống mà không giống nhau. Cái ghét của mình cũng vậy. Từ đó suy ra. Nếu tiền nghiệp của mình không ai giống ai, khuynh hướng tâm lý cũng không ai giống ai, môi trường sống có thể giống nhưng do 2 thằng kia làm cho môi trường sống nó được đón nhận theo cách riêng; Và từ đó, khái niệm hạnh phúc, đau khổ của 2 người không giống nhau;

Mà chốt lại. Khi đã phân tích rít ráo như vậy rồi, thì: HẠNH PHÚC, ĐAU KHỔ LÀ NHỮNG CÁI GÌ TƯƠNG ĐỐI, MANG TÍNH QUY ƯỚC, MẶC ĐỊNH. Nó là cái gì đó rất là tương đối. Nó chỉ là quy ước, mặc định thôi; mà mình không có ngờ, mình nghĩ nó là giá trị hằng số, vĩnh viễn. No. Nó không phải hằng số, vĩnh viễn, mà nó rất tương đối, nó chỉ là quy ước thôi. Cái gì thuộc về quy ước thì lúc vậy lúc khác.

Cho nên, bữa hôm tôi có nói quý vị một câu tôi rất là tâm đắc. Tây nó nói thế này:

The Science is We, The Art is I (Claude Bernard) = Khoa học là chúng ta, nghệ thuật là riêng tôi. Cái gì là công thức chung thì ở đâu nó cũng giống nhau hết. Nhưng cái gì thuộc về cảm tính, cá nhân nó là chuyện riêng tư. Khoa học là chúng ta, mà nghệ thuật là riêng tôi. Là sao? Bữa hôm tôi có nói: Những nguyên tắc vật lý được ứng dụng đưa vào trong cỗ máy xe hơi thì chỗ nào cũng giống nhau, xê xích chút đỉnh nhưng giống nhau; Nhưng hình thức chiếc xe, trang trí chiếc xe, phụ kiện lớn bé đáp ứng nhu cầu cho những khác hàng khó tính thì xe này xe kia khác nhau, vì lúc này nó không còn là nguyên tắc nữa mà lúc bấy giờ nó qua nghệ thuật rồi. Những cái bài trí đó; Cho nên, Khoa học là chúng ta mà nghệ thuật là riêng tôi.

Ở đây cũng vậy.

Vô thường, Khô, Vô Ngã ở đâu cũng có. Mọi thứ đều do Duyên mà có, tính Tùy Duyên ở đâu cũng có, Có rồi phải mất ở đâu cũng có. Nhưng riêng đẹp, xấu, buồn, vui,... tất cả những cái này là quy ước, mặc ước, giả định; Không hiểu cái này thì không hiểu Khô đế; Khi anh không hiểu khô đế thì anh đam mê khô đế = Anh đang vun xới cái Tập. Ngày nào thấm thía tương chao anh thấy rằng: Mọi hiện hữu là Khô. Thì khi đó anh mới chớm có ý làm sao để nó đừng tồn tại nữa ta? Chỉ có một con đường duy nhất. Đó là: Thường trực sống bằng 3 nhận thức đó, 3 nhận thức vừa nói đó; Thường trực sống bằng ba nhận thức đó. Đủ duyên chứng thánh đời này trong 1 ngày, 1 tuần, 1 tháng, 3 tháng,... trong Kinh đức Phật dạy: Nếu tu đúng thì 7 năm phải chứng. Nhưng cẩn thận, mình nghe nói 7 năm mình ham nhưng nghĩ kỹ lại coi, phải TU ĐÚNG. Chữ “đúng” này trị giá 50 ngàn tỷ đô la các vị biết không. Đúng là sao?

- Hiểu của mình về pháp môn Tứ niệm xứ phải đúng.
- Hành trì có hành đúng không?

Tại sao tôi nói 50 ngàn tỷ? Là bởi vì, chỉ cần nó thiếu một chút điều kiện là không được; Chỉ cần cơ thể bệnh, đau, tài chánh có vấn đề, gia đình có vấn đề, quan hệ xã hội có vấn đề, những cái mắc mứu trong tinh thần, kiến thức giáo lý mình có tí vấn đề, nó mắc một cái thì nó vương, mà vương thì không trôi được. Nhớ nha. Khó lắm.

Nếu đủ duyên thì chuyện đắc đạo dễ hơn mình nháy mắt nữa. Dễ hơn mình nháy mắt; Bằng chứng là có những vị họ chỉ nghe một câu mà họ đắc một lèo Sơ, Nhị, Tam, Tứ Quả, Lục thông, Tam minh, Bốn trí Vô ngại họ làm một đây. Dễ hơn mình nháy mắt nữa. Nhưng khi nó thiếu một tí nhân duyên thì chuyện đào núi bằng móng tay nó còn dễ hơn.

Thiếu tí duyên rồi thì chuyện mình hiểu Bốn đế, hiểu đủ chám dứt phiền não, chứ hiểu kiểu các chơn như mình nói chi, hiểu kiểu con vẹt, con sáo, con nhồng, con cưỡng nói chi, nhưng hiểu đủ để cắt đứt phiền não thì khó hơn lấy móng tay đào núi.

Có lần ngài Anan đi bát, trong luật nói từ-kheo nghiêm túc, đi bát chỉ ngó xuống phía trước khoảng cách 2m, ngài Anan cũng vậy, ngài Anan là vị từ-kheo nghiêm túc trong những vị nghiêm túc; nhưng có điều không phải khư khư lúc nào cũng 2m, trường hợp mình nghe ồn ào mình ngược lên mình nhìn, hoặc như thời nay mình muốn băng qua lộ mình phải ngược nhìn xa xa chứ 2m nó đưng vô cho chết dịch à? Ngài Anan đang đi, ngài nghe ồn, ngài thấy cảnh về ngài thưa với Phật: Bạch Thế Tôn, bữa nay con đi bát, con gặp ông đó bắn cung giỏi đến mức người ta kêu ông bắn lá nào ông bắn, bắn hoa nào ông bắn được hết;

Đức Phật hỏi ngài Anan: Anan nghĩ sao, chuyện bắn cung so với chuyện xẻ sợi tóc làm 7 rồi túm 7 cái đó lại cái nào khó hơn?

Ngài Anan nói: Bắn cung như con thấy khó thiệt, nhưng mà so với chuyện sợi tóc xẻ 7, túm 7 mỗi lại khó hơn;

Đức Phật Ngài dạy: Nay Anan, chuyện sợi tóc chẻ 7 rồi túm mỗi lại còn dễ hơn hiểu Tứ Thánh Đế. Ghê không? Người đủ duyên dễ ẹc. Nếu để mô tả, diễn dịch, giải thích cho người ta nghe đặc được rất khó.

Tôi đã nói rất nhiều lần.

Muốn nó biết cảm giác bơi trong dòng nước ra sao chỉ có đập thẳng nhỏ xuống nước thôi chứ trên bờ mà cho nó đọc 1 triệu trang sách về cảm giác buông mình trên dòng nước thì chỉ có chết thôi. Café, trà cũng vậy. Muốn biết hương vị café là cho nó uống café thôi chứ cho nó ôm nguyên tử đại tạng nói toàn café không thì tới chết nó cũng không biết café mùi ra sao nữa. Khó lắm. Nha. Bây giờ phải để nó ra đồ miếng café là nó biết. Nhớ, cái đó quan trọng.

Có chuyện này, chuyện tâm bậy nhưng tôi muốn kể ở đây trước khi tôi chốt lại; Chuyện này tôi kể hoài. Có cha đó mất ngủ cả tháng, khó chịu dữ lắm, chả đi bác sĩ, bác sĩ bắt mạch, thử máu, đàm phân, nước tiểu tè le hột me cuối cùng bác sĩ nói: Được rồi, cái này do căng thẳng chứ không có gì hết; Ông về có cách đếm cừ,.. nhưng tôi cũng cho ông thuốc an thần, tối nay về ông uống dùm tui nửa viên là bảo đảm ông không có khó ngủ nữa; Mà quên, ông kia nói, tôi mất ngủ đã vậy mỗi lần ngủ thấy ác mộng không, thấy mấy con chuột nó chạy đầy giường ghê quá đi. Bác sĩ nói được rồi, uống thuốc này xong tối ngủ sâu, hể sâu thì không có mộng, không có mộng làm gì có ác mộng. Ông này nói: Không được. Thuốc này chắc phải mai một uống chứ tối nay không uống. Hỏi: Sao kỳ vậy – Mấy ngày nay tôi coi mấy con chuột đá banh, tối nay nó đá trận chung kết, cho nên không đành lòng; Mà chả mê đá banh, cho nên tuy chuột sợ thiệt nhưng mà trận này gấ, thủ môn hai đội bên chuột chủ bên chuột công; chuột chủ nó nhỏ nó hôi mà nó chụp giỏi, còn chuột công nó đi hàng tiền vệ, tiền đạo, hậu vệ nó đi mướt lắm. Cho nên, sợ thì có sợ nhưng tối nay trận chung kết phải coi cho xong. Mai mới uống.

Tôi biết chuyện tào lao làm gì có nhưng nó chính là chúng ta đó quý vị. Miệng nói như con vẹt đời là khổ, tè le. NHƯNG CÓ ĐỨA NÀO CHÊ TRẬN CHUNG KẾT TỐI NAY? Có không? Biết nó là giả mà mê.

Hoặc là chuyện anh chàng tâm thần mà tôi kể hoài, ảnh bị tâm thần thể nào đó mà ảnh ăn rồi arh chui vô tủ trốn, người nhà mới lôi ảnh ra, mặt mày ảnh tái mét, ảnh sợ mặt mày lấm lét vậy đó; thì mới đem bác sĩ chữa, gia đình rầu lăm trời ơi, con một độ đỉnh mà giờ nó bị tâm thần rầu quá bác sĩ ơi, nó nói nó là hột thóc; mà nó to như con gấu vậy đó, mà nó nói nó là hột thóc, nó sợ bị gà ăn, giờ không biết làm sao; Bác sĩ nói dễ lắm, cái này phải điều trị liệu pháp tâm lý, thuốc an thần, hai ba thứ cho môi trường bối cảnh thời gian nó bớt bớt. Sau khi áp dụng một số liệu pháp ảnh ok. Bữa thấy ảnh khỏe quá bác sĩ hỏi: Sao, giờ anh thấy ok không? – Em bây giờ em thấy em khủng thiệt bác sĩ ơi, em mấy chục ký vậy tay chân loe que mà tại sao em nghĩ em là hột thóc, thiệt đúng là ba trợn. Bác sĩ nói: Đó, thấy không, giờ lành rồi, về được rồi; Ảnh về được mấy ngày gia đình chớ vô nữa. Bác sĩ nói: Giờ sao đây nữa cha? Ảnh nói: Nói thiệt bác sĩ bệnh em lành rồi, em biết em không phải hột thóc nhưng em sợ mấy con gà không biết cho nên em tiếp tục trốn nữa.

Các vị có thấy kỳ không? Hồi đầu chả nghĩ chả là hột thóc; đúng là chả khủng thiệt; Sau thời gian bệnh viện chả xác định chả là con người không phải hột thóc là ngon rồi, nhưng mà cái biết của chả nó có vấn đề, cho nên, tự chả biết, chả không phải là hột thóc, nhưng chả còn sợ mấy con gà nó tưởng lầm. Có nghĩa là cái biết của cha này có vấn đề; Đúng không?

Mình cũng vậy. Mình nói mình học Bốn Đệ, 12 duyên khởi nghe sang, chứ thật ra mình y chang 2 cha hồi nãy. Một anh mê trận chung kết của đám chuột, anh tưởng mình là hột thóc. Nhưng tôi biết nhiều người nghe cái này cứ cười, nghĩ mình vô can. Thật ra mình không có vô đâu, mình cũng là bè lũ đó luôn.

Giống như ở nhà thương điên kia, nó sửa piscine cho mấy thằng khủng tắm, nó phải xả nước hết; khô rang, mấy thằng khủng đứng bờ nói : Tao tắm nè, nhảy xuống, gãy chân, trật khớp, bong gân; Có thằng kia đi tới đi lui, khoanh tay cười cười; Bác sĩ mừng quá, bác sĩ hỏi sao không nhảy? Nó nói: Khủng sao nhảy, tui đâu biết lội đâu. Có nghĩa là, chả không nhảy không phải chả tỉnh mà tại vì chả cứ nhớ chả không biết lội. Mà không biết lội nhảy vô piscine cho chết à.

Cho nên, mình tưởng mình biết đạo, mình tưởng mình có Chánh kiến. Xin lỗi, thông cảm đi. Khuya lắm, còn khuya lắm. Vụ mình Chánh kiến còn khuya lắm. Vì sao? Vì trong kinh nói, chỉ có Sơ Quả Tu Đà Hườn mới không còn Tà kiến. Còn mình đủ cách hết trơn. Mình không khủng kiểu này mình khủng kiểu kia.

Như có bệnh viện điên đó, có thời gian tự nhiên mấy thằng khủng giữa trưa, nó nói “tao chín rồi” nó leo lên cây nó buông tay nó chết, bị thương tùm lum hết, gãy tay gãy chân, chấn thương sọ não,.. rầu lắm. Cuối cùng bác sĩ cử người xuống điều tra coi ai nhồi sọ tui này mà tui này khủng dữ vậy. Xuống thấy có thằng bệnh nhân tinh lắm, hỏi ảnh vụ mấy thằng khủng giắc trưa tự tử. Ảnh nói: Thiệt, khủng hết sức. Mà thôi kệ, đũa nào chín thì rụng; Như tui chưa tới tui chứ tới tui chín tui cũng phải đi.

Có nghĩa là, chúng ta vẫn len lén mà khủng, và cứ nghĩ rằng mình là tăng là ni, mình là Phật tử, mình là tinh thông kinh điển, mình là hành giả Tứ niệm xứ. Tôi nói thiệt đừng có buồn. Tứ niệm xứ mà toàn là thiên selfie không;

Người ta là Vipassanā còn mình là Selfie Meditation. Mình không rọi được gì, mình rọi cái bản mặt mình không. Mình giống như bà nhà quê hồi nãy đi rọi kiếng, soi gương.

Tôi mệt rồi; Chúc các vị một ngày vui. Hẹn lại Chủ nhật sau./.

**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỰ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN.**
